

יצורי הלילה מאת אנדרה היידו

פעילות חנוכה להכנת סופגניות

רעיון : חגית אליאס

ערכו : חגית אליאס ונעה נקר

קישור ליצירה :

<http://biui-music.org.il/t-images/SubCategories361B-563.mp3>

אוכלוסיית יעד : מש"ה ואוטיזם בתפקוד גבוה גילאי גן עד כיתה ב'.
עזרי הוראה : חישוק, סופגנייה להמחשה בתלת ממד קנויה או עשויה, תמונות של מצרכים להכנת סופגניות (**קישור**), מצנח, סופגניות שמכינים מחומרי אמנות.

סופגנייה מומחשת בתלת ממד עשויה מבד

מטרות מוזיקליות : התלמיד יפעל בהתאם לרגעי המתח וההרפיה (מוסיקה דיסוננטית שנפתרת). התלמיד יגיב להפסקות ביצירה.

מטרות חוץ מוזיקליות : חיבור למעגל השנה, רתימת היצירה ללימוד הכנת סופגניות.

מספר משתתפים : כיתה המונה לפחות 5 ילדים ומעלה. יכול להתאים לכיתה גדולה ולכיתה קטנה.

תנאים פיסיים : ישיבה במעגל, מורה מול התלמידים, סיוע של איש צוות בהתאם לצורך.

מהלך הפעילות בהשראת גישת המראות :

מראה :

הגישה פותחה בארץ על ידי ד"ר ורוניקה כהן. ה"מראה" מתארת תוכן מוזיקלי באמצעות תנועה, המתווכת בין התלמיד לבין המוזיקה. התנועה הפיסית יוצרת מתח ושחרור בגוף, במקביל למתח ושחרור שבמוזיקה. המורה מתכנן ומבצע את ה"מראה" והתלמידים מצטרפים בחיקוי התנועות, תוך ריכוז, קשר עין עם המורה וקשב למוזיקה. בעקבות הפעילות רצוי לערוך דיון, שמטרתו להעלות למודעות התלמידים את הידע האינטואיטיבי, באשר ליצירה, אותו רכשו במהלך הפעילות. את הדיון נערוך לאחר כמה פעמים בהן ביצענו את הפעילות.

חלק א' :

שאלות מנחות לפתיחת השיעור : מהם מנהגי החג ומאכלי החג.

- הסופגניות הן חלק ממנהגי החג

ניתן לשאול מה צריך כדי להכין סופגניות והמורה תציג תמונות בהתאם למה שיאמרו התלמידים או להיפך, המורה תציג תמונות של מצרכי הסופגניות והכלים איתם מכינים אותן והתלמידים יזהו. אפשר להוסיף תמונות שאינן קשורות לנושא והתלמידים ימיינו אותן. שיח קצר סביב הסופגניות - מי אוהב סופגניות, מהו המילוי האהוב וכדומה.

המורה שואלת: מי רוצה להכין אתי סופגנייה?

עוברים לחלק הבא:

חלק ב':

המורה מלמדת את המילים המלוות את היצירה:
תלוי בכתה וברמה - יש אפשרות להתחיל רק מהדקלום ויש אפשרות לדקלם אותו עם המנגינה של יצורי הלילה.

הכנה: בואו נשים יד אחת על המותן וניצור פתח קערה ואליה ניצק את החומרים.

הדקלום עצמו (נכתב על ידי חגית אליאס):

קישור לסרטון

- א - "נכניס לקערה את כל החומרים ונערבב" - X2 - (מתאים לנושא הראשון במנגינת יצורי הלילה)
- ב - "הבצק תופח" X2 (שתי הקשות על הברכיים ומעלים ידיים כלפי מעלה)
- ב' - "הוא תופח ותופח ותופח ונופל" (ידיים עולות עולות עולות ונופלות הפסקה)
- ב - "הבצק תופח" X2 (שתי הקשות על הברכיים ומעלים ידיים כלפי מעלה)
- ב" - "תופח תופח ומחכה" (ידיים עולות עולות עולות ויורדות מעט בגיסטה של "מחכה")

ומהתחלה:

- א - "נכניס לקערה את כל החומרים ונערבב" X2
 - ב - "הבצק תופח" X2 (שתי הקשות על הברכיים ומעלים ידיים כלפי מעלה)
 - ב' - "הוא תופח הוא תופח ותופח ונופל" (ידיים עולות עולות עולות ונופלות הפסקה)
 - ב - "הבצק תופח" X2 (שתי הקשות על הברכיים ומעלים ידיים כלפי מעלה)
 - ב" - "תופח ומחכה" (ידיים עולות עולות עולות ויורדות מעט בגיסטה של "מחכה")
- סיום – "הוא רוצה לקפוץ לשמן הרוחח... (3 קפיצות לתוך החישוק ומוציאים את הסופגנייה מוכנה).
בחלק בו המוסיקה קופצנית ניתן לכבד מסופגנייה אמיתית או לתת כל פעם לילד אחר לקפוץ עם הסופגנייה המומחשת מהבד.

פיתוח:

עבודה עם מצנח. המצנח הוא הקערה אליו מכניסים את החומרים. התלמידים ירקדו ויקפצו סביב המצנח כך:

”נכניס לקערה את כל החומרים” (מסתובבים עם המצנח במקום)

”הבצק תופח” (מעלים כלפי מעלה וצונחים עם המצנח למטה כשנופל)

בחלק בו המוזיקה קופצנית – התלמידים יקפצו במקום עם המצנח או יכניסו ויקפצו סופגניות קטנות על המצנח. כדאי להזהיר שהסופגניות עלולות לקפוץ מחוץ למצנח (ה”סיר”).

פיתוח נוסף:

ניתן להרחיב ולדבר על מושג ההפסקה שבא לידי ביטוי במוסיקה ולבקש להצביע כאשר התלמידים שומעים את ההפסקה. ניתן להמציא תנועה או להרים סופגנייה בכל הפסקה וכך להטמיע את המושג ולהתנסות בו.

תובנות מהפעילות:

- לא קל לקפוץ ב-2 רגליים, אפשר לפרק את זה לדילוג או לרגל רגל. הקפיצה ביחד עם המצנח יכולה להקל. לאוכלוסיות שפחות תנועתיות אפשר להיעזר באיש צוות נוסף שידגים מולם ואיתם. אצל אוכלוסיות מיוחדות לעיתים נדרש יותר תרגול בהתאמה של התנועה עם המוסיקה.
- את הסופגניות הקטנות ניתן להכין ביחד עם הילדים באמצעות חומרי אמנות. במידה ומחליטים לדלג על החלק של הכנת הסופגניות המורה תכין סופגניות מבעוד מועד.
- הפעילות מיועדת לשיעור אחד אך ניתן לחזור עליה כמה פעמים עד לחג החנוכה ולהוסיף את הפיתוחים.
- ניתן במקום סופגניות לאפות חלות ובמקום לשיר ” הוא רוצה לקפוץ לשמן הרותח” לשיר: ”הוא רוצה לקפוץ לתנור הרותח”